

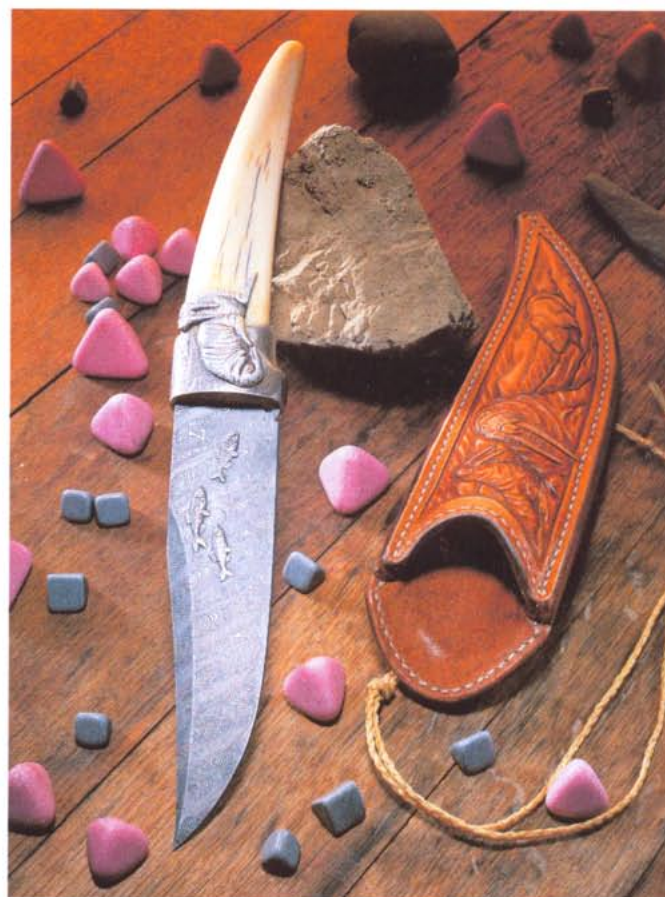
Sánta László

Lasky mester útja a filozófiától az üllőig

Sánta László 1971-ben született a ma Szlovákiához tartozó egykori Csehszlovákiában. Magyar édesanyja gondoskodott róla, hogy megtanulja a nyelvet. A gimnázium elvégzése és érettségi után elektroműszerésznek tanult. Ez életének egy kevésbé sikeres szakasza volt. Mestere megjegyezte, hogy jó műszerész sosem lesz belőle, de lehet jó villanyszerelő vagy lakatos. Nyolc hónapig dolgozott műszerészként, majd több szakmában felmérte az ottani mesterek tűrőképességét. Kőműveskedett, tetőfedőknél dolgozott, részlegvezető volt egy olajfinomító üzemben, majd nagy pályát futott be a médiában: a rikkancstól eljutott odáig, hogy egy egész újságosbódét rábíztak.

Újabb váltás után mosogatólegény, szakács sőt pincér lett. Két évig változtatta sűrűn munkahelyeit, ezeket a szakmákat azonban csak szabadidejében űzte. Tudniillik ez idő alatt a pozsonyi egyetemen, nappali tagozaton filozófiát tanult. Rádöbrent

arra, hogy Voltaire-nek mosogatnia kellett volna, akkor kevesebbet vetett volna papírra magvas gondolataiból, és így Lasky kevesebbet kellett volna tanuljon. (Így több ideje maradt volna a mosogatóásra, amit egyébként utált... Ez a filozófia csödjé.) Lasky dolgozott és tanult egy-

Három ember munkája. A pengét és a rozmárgyag markolatot Lasky mester, a vésést Robert Mőc, a tokot Robert Mižov készítette.

szerre, de mégsem látta a célt, élete értelmét, így tovább keresgélt. Gondolom, most sokan felteszik magukban a kérdést, hogy milyen nagy és magasztos dolog lehet csak késpengét készíteni, kovácsolni. Nos, kedves olvasó, aki pénzt keres pénzzel, de előbb megtanul különböző praktikákkal (úgymond ésszel és értelemmel megélni), az talán soha nem érezheti át azt, amit egy kovács, aki életében először kalapál hegyesre egy izzó, szögletes rudat. Ezt úgy hívják: a munka öröme, alkotás. Ha örömmel csinálod, akkor jó lesz, ha pedig nem, akkor töltsd le az internetről vagy menj el brókernek.

Tehát Lasky kereste a helyét és a filozófia helyett a harcot választotta. Éveken keresztül történelmi, harci játékok és várjátékok szereplője

Munka a rugós kalapáccsal

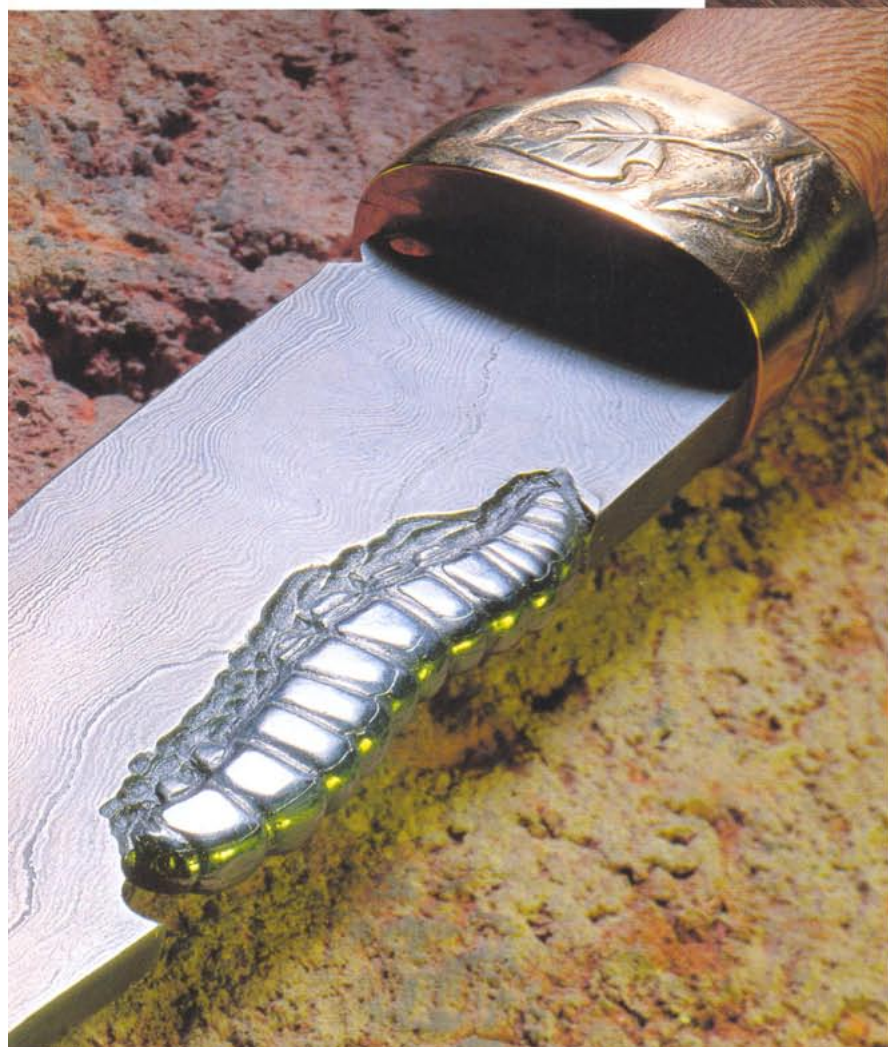

volt. Így hát előbb volt a kezében kard, mint kalapács. A filmes szakma is felfigyelt rá és ő beállt kaszkadőrnek. Mivel lába többször volt gipszben, mint csizmában: úgy döntött, hogy kardokat fog készíteni. Elment tehát tanulni kovácsokhoz. Többek között a Szlovákiában mind a mai napig dolgozó hét cigánykovács egyikéhez is. Közben családot alapított. Feleségül vette Zsuzsannát, aki most környezetvédőként dolgozik. Lányukat Veronikának hívják.

Nem csak családja gyarapodott, hanem mesterségbeli tudása is, hiszen idővel kardjai és kései is egyre szebbek lettek. Ügyességén és szépérzékén kívül még egy dolog segített rajta. A macacsság.

— Ha valamit a fejembe veszek, el is készítem — mondja. Ha nem sikerül, akkor újra kezdem. Ha kell hússzor vagy harmincszor is neki veselkedek. Kérdésünkre pedig, hogy volt-e olyan penge, amit hetekig kellett készítenie, azt válaszolja: „Volt egy mozaikdamaszk penge, ami majdnem kifogott rajtam. De másfél hónap alatt végül mégis sikerült elkészítenem.”

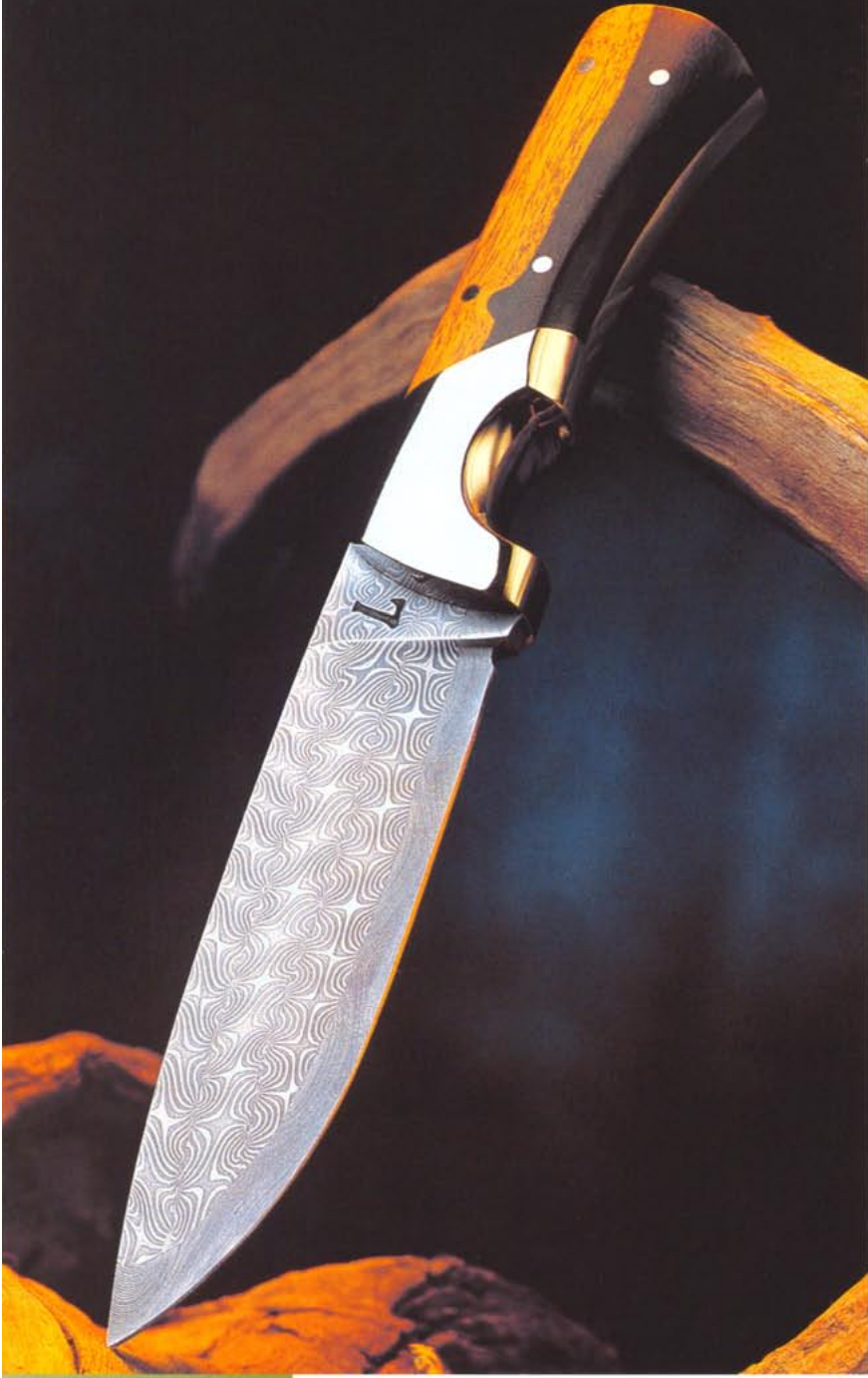
2005 őszén elköltöztek Besztercebányáról egy közeli (15 km-re lévő) Hrochot nevű faluba. Kiejtése a következő: A szó első részében egy frissen torkonrúgott kung-fu harcost utánzunk, aki éppen köpni készül. Majd lágyan hozzáteszük: Hoty. Lasky ebben a faluban építette fel takaros műhelyét. A kovácsműhely és a csiszológépek egy légtérben vannak, ezért amikor az ember belép a műhelybe mindjárt megérzi a szénigáz

Hrochot egy zsákfalu, 700 méter magasan, a hegyek között fekszik. Csak befelé vezet út. Onnan nincs tovább, csak gyalogösvények az erdőbe, vagy vissza a főútig nyolc kilométer meredek, kanyargós úton a sűrű erdőben. A falu már a XII. században is létezett, de mint rablók és útonállóknak búvóhelye. Ha egy csapat katona feljött ide: üres falut találtak. De mire leértek már kevesebben voltak. Békén hagyták hát az itt élőket, sőt a XIV. században a falu önálló ítélkezési jogot is kapott. A falu elején az út mellett áll egy nagy, lapos tetejű szikla. Itt történt az ítélkezés és az ítéletvégrehajtás a középkorban.

A kés neve: A kiszáradt szavanna. A mozaik damaszkpenge kiszáradt fűcsomókat ábrázol, a pengetükrön keselyű várokozik, a kézvédőn gazella, a markolat végét egy antilop koponya zárja.

Féreg rágta damaszkpenge

4x25 réteges török damaszt penge hatalmas kézvédővel, grenadil fa markolattal

bukéját. Egy napot dolgoztunk együtt. Kiderült, hogy mindenki másképp csinálja. De azért összehoztunk egy mozaikdamasz k pengét.

Lasky kések, ahogy én látom!

Bár használ rozsdamentes acélokat is, azért a szíve csücske a damasz k acél, amit maga készít. Az ehhez felhasznált alapanyagok a következők: K720 acél, amit nálunk M1-nek máshol O2-nek hívnak. Ez az acél 0,9% szenet tartalmaz és egyéb ötvözők mellett 2% mangánt. A mangán-nak köszönhetően a K720-as maratás után fekete színű lesz és így nagyobb a kontraszt. Kell még mellé egy acél, ami fehér. Ez az „öreg vas”. Ez szó szerint értendő. Régi lovaskocsik abroncsa, vagy régi gépek tengelye. Az öregvasat csak a

A gyönyörű medve faragás Julius Mojziš munkája. A török damasz k penge 5x40 réteges.

Egy hagyományos szlovák késforma damasz k pengével, az érdekessége, hogy az angol trónörökös, Károly herceg 2002-es szlovákiai látogatásakor ezt kapta ajándékba

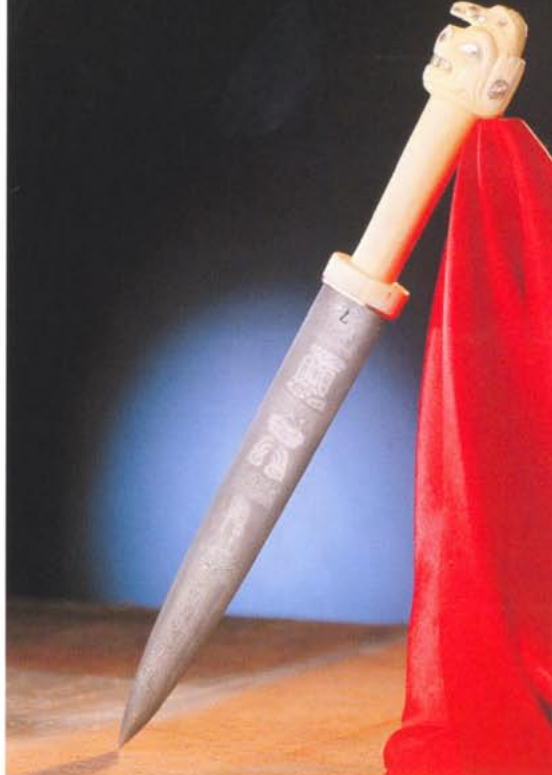

„Besztercebánya után Hrochot furcsa volt. Az emberek itt törődnek egymással. Karácsonykor öt szomszéd jött át. Mindegyik egy tálra való süteménnyel. Megéleztem egy-két ember kését és nem kértem fizetséget. Kis idő múlva ötször annyit kaptam vissza tűzifában, szalonnában és kolbászban. Csoda egy falu, pedig nem kicsi a maga 1700 lakosával.”

penge közepén használja mozaikdamaszk díszítéséhez a lágy-sága miatt.

Vadászkéseinek egyik jellegzetessége a nagy ujjvédő, ami nála néha a kés markolatának egyharmadát is eltakarja. Ez nem azért van, hogy spóroljon a fával, hanem azért, hogy helyet biztosítson a faragásnak, a vésésnek. Gyakran ad munkát a vésnöknek és faragónak Julius Mojzišnak.

Nem törekszik arra, hogy egy olyan arculatot alakítson ki, amire azt mondják: Lasky stílus. Csapong a mester, de amibe belecsap, az mindig egy új, érdekes ötlet és ezeket az ötleteket valóban mesterien valósítja meg. Képes volt hónapokat kutatni a kanadai thilingith indiánok művészetében, hogy elkészítsen egy kést az ottani totemállatok rajzaival. A motívumok természetesen a damaszkpengében köszönnek vissza. (Ez volt a „másfél hónapos” kés!)

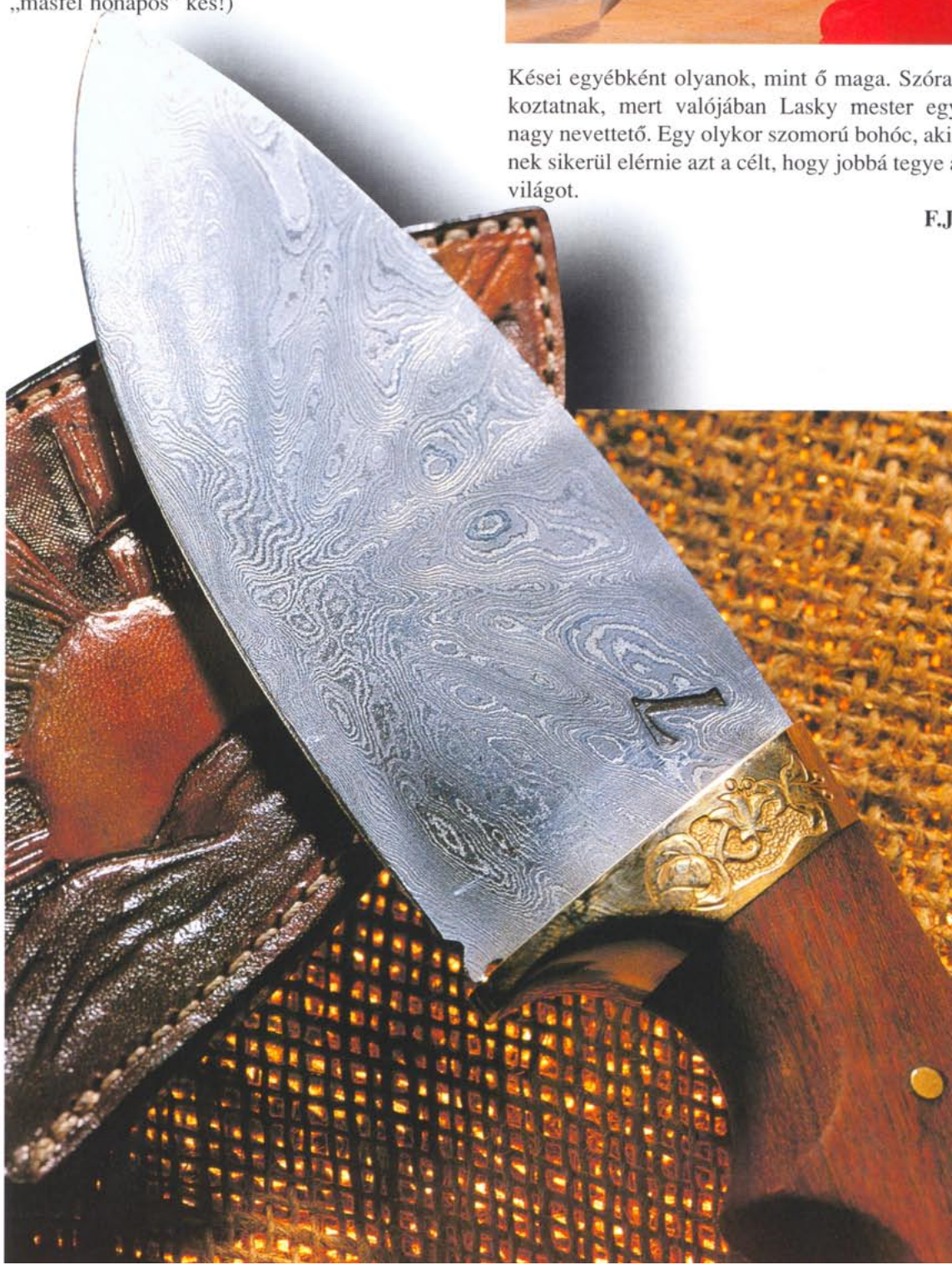
A thilingit indiánok totemállataival díszített kés (sas-ég, medve-föld, hal-víz).

A markolat anyaga rozmáragyar, gyöngyház berakásokkal.

A késekről készült fotók P. W. Haas munkái

Kései egyébként olyanok, mint ő maga. Szórakoztatnak, mert valójában Lasky mester egy nagy nevetető. Egy olykor szomorú bohóc, akinek sikerül elérnie azt a célt, hogy jobba tegye a világot.

F.J.

**Elérhetősége: Ladislav Sánta
Hrochot 264
97637
Slovakia
(Telefon: 00-42-1905544280)**

*Egy különlegesség:
napsugár damaszk*